

Vabariigi Valitsuse 23. augusti 2021. a korralduse nr 305 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korralduse eesmärk on kehtestada COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud piirangud ja meetmed.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kultuuriministeeriumi ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punkti 3, lõike 5 punktide 1 ja 3 ning lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8.

Käesoleva korraldusega täpsustatakse 28. oktoobril 2021. a vastu võetud korraldusega nr 373 tehtud muudatusi seoses laste ja noorte osalemisega spordis, treenimisel, huvihariduses, huvitegevuses, noorsootöös ning täienduskoolituses.

Alates 1. novembrist 2021. a kehtib regulatsioon, mille kohaselt kontrollitud tegevustes osalemiseks peab 12–18-aastane isik esitama SARS-CoV-2 viiruse vastu vaktsineerimist või COVID-19 haiguse läbipõdemist tõendava tõendi. Lisaks sellele on alaealistel võimalus osaleda kontrollitud tegevuses SARS-CoV-2 RT-PCR või antigeeni või apteegis tehtud testi alusel, mis peab olema negatiivne. Kehtiva korralduse järgi on 12–18-aastastel isikutel tulenevalt asjaolust, et neid testitakse laiahaardeliselt koolides läbiviidava sõeltestimise käigus, õigus osaleda punkti 10 alapunktis 1 toodud tegevustes (sportimisel, treenimisel, huvihariduses, huvitegevuses, noorsootöös ning täiendõppes) ilma tõendit esitamata.

Käesoleva korraldusega laiendatakse punkti 14 alapunktis 2 kehtestatud erandit spordivõistlustele kui olulisele osale spordihuviharidusest. Teiseks täpsustatakse erandi vanuselist määratlust. Sõeltestimise käigus testitakse aga ka juba 18-aastseid ning neid, kes on saanud või saavad käesoleval õppeaastal 19-aastaseks. Seega on võrdse kohtlemise perspektiivist oluline hõlmata ka viimati nimetatud vanuses õpilased punkti 14 alapunktis 2 sätestatud erandiga.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igaühe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks on kaitsealas inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti on kaitsealas avalik huvi, et viiruse levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusoht miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi. Eeskätt on põhjendatud piirata nende isikute kokkupuutumisi teiste isikutega, kes kas nakatuvad või levitavad nakkust kergemini. Praeguses olukorras on eeskätt vaktsineerimata isikutel suurem tõenäosus nakatuda ning ka levitada nakkust, kui on seda vaktsineeritud isikutel.

Põhiseadus näeb ette teised õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud legitiimsel eesmärgil piirata,

arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igal inimesel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida.

Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Põhiseadus kaitseb ettevõtlust, vaba eneseteostust, kogunemist, haridust jne, kuid võimaldab seada piiranguid, millel on õigustatud eesmärk, ning kui need on vajalikud ja õiglased. Korraldusega kaitstakse inimeste elu ja tervist ning riigi toimepidevust ja arstiabi kättesaadavust ning seda ei ole võimalik saavutada ilma korralduses nimetatud piiranguteta.

COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks ja sellega kaasnenud haiglate ülekoormuse vähendamiseks on õigustatud kohaldada piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglane tasakaal piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Seejuures tuleb arvestada, milline on inimeste võimalus pikemas perspektiivis realiseerida oma teisi põhiõigusi, näiteks õigust vabalt liikuda ja tegeleda ettevõtlusega, kui Eestis ei saada COVID-19 haigust põhjustavat viirust kontrolli alla ning tervishoiuasutused ja -töötajad on ülekoormatud. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõigete 2, 5 ja 6 alusel ning arvestades lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguse tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks lähtutakse üldjuhul järgmisest eeltingimusest: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uude ohtliku nakkushaigusega; Vabariigi Valitsus on Terviseametilt saanud epidemioloogiliste, laboratoorsete ja kliiniliste andmete alusel teabe ja soovitusel abinõu (kohustus või piirang) kohta; abinõu on viiruse leviku tõkestamiseks vältimatult vajalik ehk see peab olema proportsionaalne ja otstarbekas nõue; abinõu on ajutine ehk ajaliselt piiritletud ning toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Vabariigi Valitsuse 23. augusti 2021. a korraldusega nr 305 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 305*) on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud liikumisvabaduse piirangud ja meetmed, mille eesmärk on vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkusena, peamiselt lähikontaktis nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹, või saastunud pindade ning näiteks saastunud käte kaudu.

Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Samuti on SARS-CoV-2 viirusega nakatumise oht õues, kus viibitakse paljude inimestega lähedases kontaktis.

Peamine viis, mille kaudu inimesed COVID-19 haigust põhjustava SARS-CoV-2-ga ehk viirusega nakatuvad, on kokkupuude nakkust kandvate hingamisteede vedelikega. On kolm

---

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

peamist kokkupuuteviisi: 1) väga peente respiratoorsete piiskade või aerosoolina, 2) respiratoorsete tilkade ja osakeste sadestumise teel suu, silma või nina limaskestadele otsepritsmete ja piserduse tõttu ning 3) limaskestade puudutamise teel kätega, mis on määratud otseselt viirust sisaldavate hingamisteede vedelikega või kaudselt viirusega kaetud pindade katsumise kaudu.

Kontaktülekanne võib olla otsene, näiteks nakatunud isiku kätelt, või kaudne. Piiskülekanne toimub kokkupuutel suurte nakkuslike respiratoorsete osakestega, mis sisaldavad viiruslikku materjali sümptomaatiliselt isikult, kellel on haiguse hingamisteede sümptomid (nt köhimine või aevastamine) või kes räägib või laulab. Neil asjaoludel võib respiratoorseid piisku sisaldav viirus jõuda vastuvõtliku inimese suu, nina või silmadeni ning põhjustada infektsiooni. Seetõttu on käesolevas korralduses sätestatud meetmete ja piirangute asjakohasust hinnatud just nimetatud asjaoludest lähtuvalt.

Eesti koroonaviiruse leviku riskitase on jätkuvalt väga kõrge ning haigestumus on kasvutrendis. 1. novembri hommikuse seisuga on haiglas 571 koroonaviirusega nakatunud patsienti. Neist 410 vajab haiglaravi raskeloomulise COVID-19 tõttu, nendest omakorda 285 ehk 70% on vaksineerimata ja 125 ehk 30% on lõpetatud vaksineerimiskuuriga.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 muudetakse korralduse punkti 4 alapunkti 21, et hõlmata ka isikud, kes on 18 aastat vanad.

Kehtiva sõnastuse järgi kehtib punkti 4 alapunktis 21 sätestatud erand õppetöös osalemiseks vaid isikutele, kes on kuni 18-aastased. Selline konstruktsioon ei hõlma 18-aastaseid. Õigusselguse huvides lisatakse sõnad „kaasa arvatud“, sest ka 18-aastased isikud jätkavad oma haridusteed ning nimetatud säte peaks kõiki üldhariduskooli või kutseõppeasutuse õpilasi kohtlema samaväärselt. Teisi muudatusi käesoleva muudatusega ei tehta.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 täiendatakse korralduse punkti 14 alapunkti 2 selliselt, et kehtestatud erand hõlmaks ka spordivõistlusi kui olulist osa spordihuviharidusest.

Alates 1. novembrist 2021. a kehtib regulatsioon, mille kohaselt kontrollitud tegevustes osalemiseks peab 12–18-aastane isik esitama SARS-CoV-2 viiruse vastu vaksineerimist või COVID-19 haiguse läbipõdemist tõendava tõendi. Lisaks sellele on alaealistel võimalus osaleda kontrollitud tegevuses SARS-CoV-2 RT-PCR või antigeeni või apteegis tehtud testi alusel, mis peab olema negatiivne.

Kehtiva korralduse järgi on 12–18-aastastel isikutel tulenevalt asjaolust, et neid testitakse laiahaardeliselt koolides läbiviidava sõeltestimise käigus, õigus osaleda punkti 10 alapunktis 1 toodud tegevustes (sportimisel, treenimisel, huvihariduses, huvitegevuses, noorsootöös ning täiendõppes) ilma tõendit esitamata. Käesoleva korraldusega lisatakse nende tegevuste hulka, kus saab ilma tõendit esitamata osaleda, ka spordivõistlused. Spordivõistlused on üks osa spordihuviharidusest. Õigusselguse huvides on aga vajalik regulatsioonis selgelt sätestada, et ka spordivõistlused on erandiga hõlmatud.

Kuna kehtiva korralduse järgi on kuni 18-aastastele treenimine ja sportimine lubatud ilma tõendi esitamata, siis ei kujuta endast nendel isikutel võistlemise lubamine märkimisväärset täiendavat ohtu SARS-CoV-2 viiruse levikule, sest võistlustel saavad tõendita osaleda vaid koolis käivad isikud, kes läbivad eelduslikult koolis pideva testimise. Oluline on siin täpsustada, et nimetatud erand kehtib vaid võistlejana võistlusel osalemisele, mis tähendab, et kui õpilane

soovib minna publiku hulka võistlust jälgima, peab ta siiski korralduse punkti 14 alapunktis 3 või punktis 15¹ nimetatud tingimused täitma. Samuti tuleb eristada spordivõistlusi ja muidu spordi- või liikumisüritusi. Spordi- ja liikumisüritus on tegevus, mille peamine eesmärk ei ole sportlik saavutus ehk tegemist ei ole saavutusspordi eesmärgil toimuva üritusega. Selliste ürituste hulka kuuluvad rahvajooksud, elamusretked, matkad, spordiseminarid jne. Üritust, kus väike osa inimesi võistleb auhinnaliste kohtade nimel, kuid enamik tegelevad harrastusspordiga, loetakse spordi- ja liikumisürituseks, mitte võistluseks. Nt Tallinna Maraton, Tartu Maastikumaraton jne. Spordialaliitude ja -klubide korraldatud saavutusspordi eesmärgil toimuvaid üritusi loetakse võistlusteks.

Lisaks täpsustatakse isikute ringi, kellele nimetatud erand kehtib. Kehtiva korralduse punkti 14 alapunktis 2 on sätestatud, et punkti 10 alapunktis 1 loetletud tegevustest võib võtta osa, kui ta on 12–18-aastane, kes õpib üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses, ning tal puuduvad haiguse tunnused. „Sõnastus 12–18-aastane“ hõlmab isikuid, kes on 12-aastased või vanemad ning nooremad kui 18.

Nimetatud määratluse järgi peavad 18-aastased ja õppeaasta kestel 19-aastaseks saavad õpilased esitama siiski alapunktis 1 loetletud tegevustes osalemiseks tõendi, et nad on COVID-19 haiguse läbi põdenud, selle vastu vaksineeritud või on sooritanud punkti 15¹ kohase SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on negatiivne. Selline regulatsioon kohtleb põhjendamatult erinevalt isikuid, kes on läbinud üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses sõeltestimise (skriiningu) ning kelle nakkusohutus on juba tuvastatud. Sellest tulenevalt lisatakse sulgudes sõnad „kaasa arvatud“ ja hõlmatakse uue sõnastusega ka isikud, kes on 18-aastased või kes saavad õppeaasta kestel 19-aastaseks, tingimusel, et nad õpivad üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses ning neil ei esine haigussümptomeid.

Muudatusega tagatakse õpilaste ühetaoline kohtlemine ning huviharidust, huvikoole, noorsootööd ning täienduskoolitust pakkuvate ning sportimist ja treenimist läbiviivate asutuste ja isikute jaoks korralduse parem rakendatavus.

Seega kehtivad edaspidi erinevatele vanuserühmadele järgmised reeglid:

- alla 12-aastased: piirangud puuduvad;
- 12–18-aastased (isikud, kes on 12-aastased või vanemad ning nooremad kui 18) isikud saavad osaleda kontrollitud tegevustes (nt meelelahutus või muud üritused), kui nad:
  - o on vaksineeritud, vaksineerituga võrdsustatud või COVID-19 haiguse läbi põdenud;
  - o on teinud SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi kuni 48 tundi või SARS-CoV-2 RT-PCR testi kuni 72 tundi enne tegevuses osalemist ning tulemus on negatiivne;
  - o on teinud üldapteegi tegevusloa omaja juures enesetestamiseks mõeldud SARS-CoV-2 antigeen-RTD testi kuni 48 tundi enne tegevuses osalemist;
- 18-aastased ja vanemad isikud: kontrollitud tegevustes osalemiseks peavad olema vaksineeritud, vaksineerituga võrdsustatud või COVID-19 haiguse läbi põdenud;
- 12–18-aastased (18-aastased kaasa arvatud ehk isikud, kes on 12-aastased või vanemad ning nooremad kui 19) ja kes saavad 2021/2022. õppeaasta kestel 19-aastaseks, võivad ilma tõendi või testi negatiivse tulemuseta osaleda üksnes korralduse punkti 10 alapunktis 1 loetletud tegevustes (sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe) ja spordivõistlustel, kui:
  - o nad õpivad üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses;
  - o neil ei esine haigusnähte.

Seega saab edaspidi näiteks 18- või 19-aastane õpilane osaleda jalgpallitrennis tõendit või testi negatiivset tulemust esitamata, kuid kino või restorani külastuseks peab ta esitama COVID-19 läbipõdemist või SARS-CoV-2 viiruse vastu vaktsineeritust või vaktsineerituga võrdustatuks olemist tõendava tõendi.

Samas 17-aastane isik saab osaleda ilma piiranguteta tantsutrennis tõendit või testi negatiivset tulemust esitamata, kuid kino või restorani külastuseks peab ta esitama kas COVID-19 läbipõdemist või SARS-CoV-2 viiruse vastu vaktsineeritust või vaktsineerituga võrdustatuks olemist tõendava tõendi või tõendama nõuetekohase testi negatiivset tulemust.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine 3. novembril 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja
riigisekretäri ülesannetes

2. november 2021. a